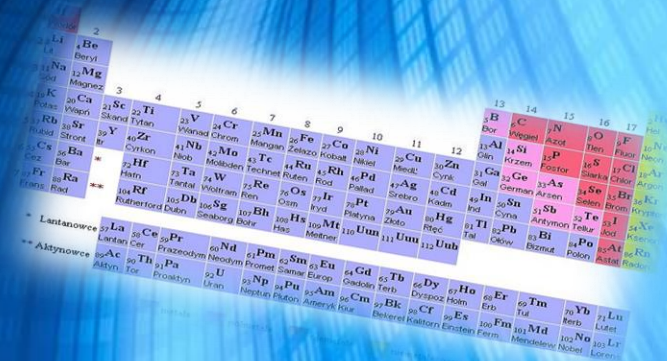

Pamięć *świata*

wynalazki

Czarna skrzynka

Kraj: Australia

Kontynent: Oceania

Epoka: Współczesność

Australijski wynalazek Davida Warrena, jako prototyp złożony w 1956 roku, dopiero dwa lata później zauważony przez brytyjskiego ministra do spraw lotnictwa.

Czekolada

Lud: Majowie i Aztekowie
Kontynent: Ameryka Środkowa
Epoka: Średniowiecze

Wśród darów, jakie Kolumb przywiózł z wyprawy w 1502 roku na dwór króla Ferdynanda i królowej Izabeli, były niepozorne, brązowe ziarna, zwane wtedy “chocolatl”.

Początkowo czekolada była tylko gorzka, a przez Azteków wykorzystywano ją jako walutę.

Długopis

Kraj: Węgry

Kontynent: Europa

Epoka: Współczesność

Model długopisu opracował
w 1939 roku László Biró,
dziennikarz i grafik w jednym
z budapesztańskich
czasopism, który wypełnił
szybkoschnącym tuszem
wieczne pióro z prototypową
kulkową stalówką. Pomysł
długopisu przyszedł mu...
w trakcie snu.

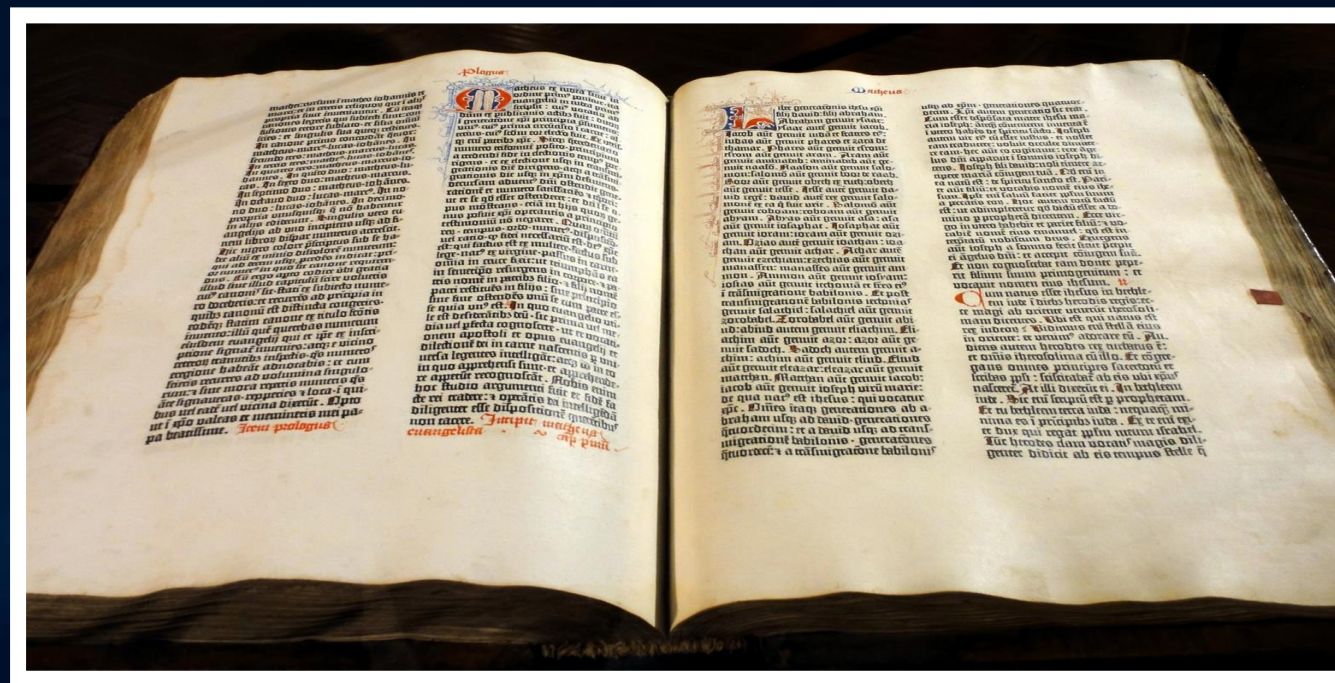
Druk

Kraj: Niemcy

Kontynent: Europa

Epoka: Średniowiecze/
nowożytność

Za wynalazcę druku uznaje
się niemieckiego
rzemieślnika Johanna
Gutenberg, który w 1450
roku użył ruchomej czcionki.
Skonstruował aparat do ich
odlewania, w którym
nowością było używanie
wymiennych matryc.

Dynamit

Kraj: Szwecja

Kontynent: Europa

Epoka: Nowożytność

W 1866 roku, szwedzki przemysłowiec i naukowiec Alfred Nobel zmieszał nitroglicerynę z pewnym rodzajem glinki, zwanej ziemią okrzemkową, uzyskując stosunkowo bezpieczną substancję wybuchową.

Nazwał mieszaninę dynamitem od greckiego słowa oznaczającego siłę.

Dźwig

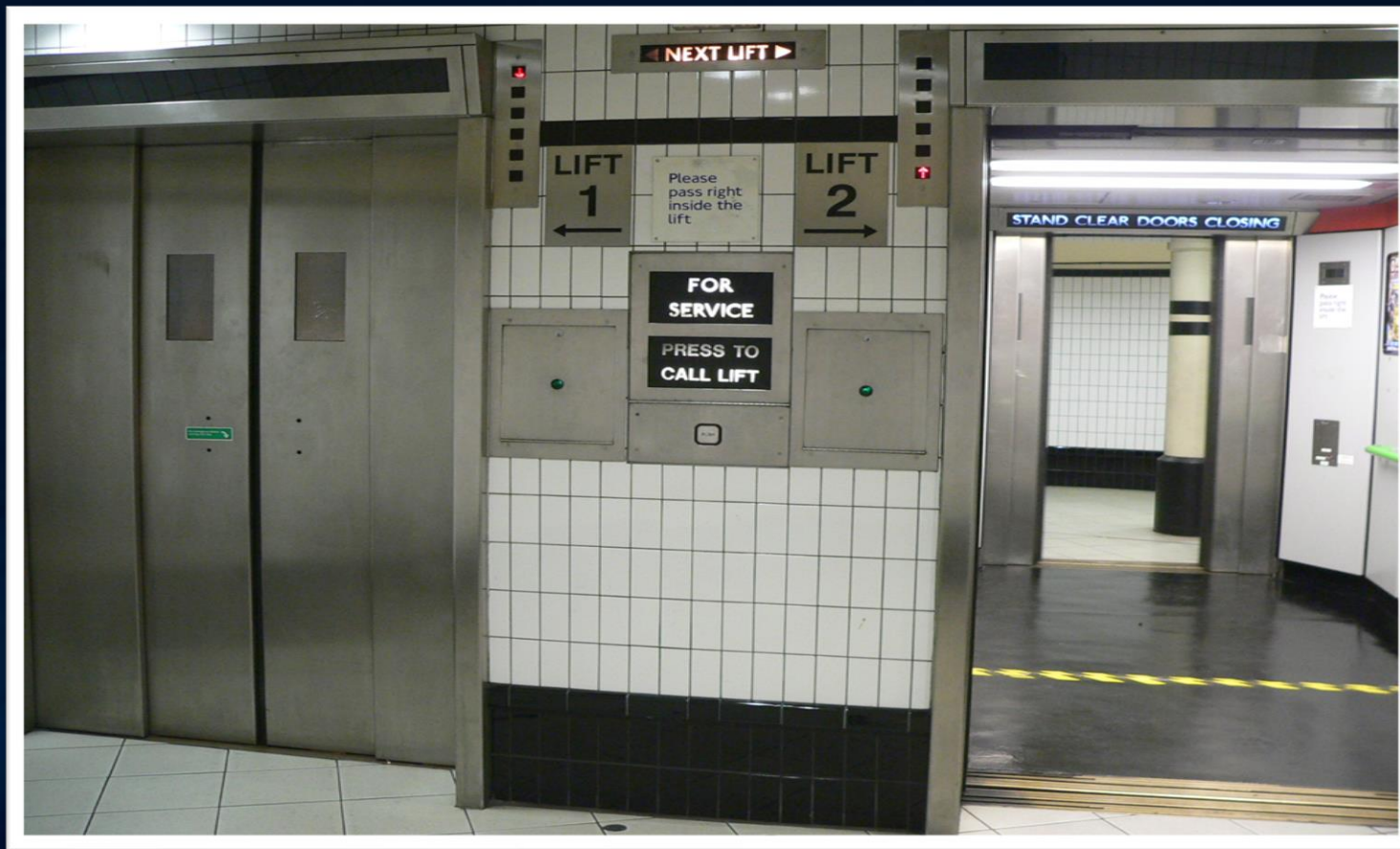
Kraj: Grecja

Kontynent: Europa

Epoka: Starożytność

Mechanizm podnoszący,
unoszący ładunek w górę
wzdłuż sztywnych
prowadnic, nachylonych
do poziomu pod kątem
większym niż 15 stopni.

Najpopularniejszym
dźwigiem w czasach
współczesnych jest...
winda.

Kinematograf

Kraj: Francja

Kontynent: Europa

Epoka: Nowożytność/
współczesność

Skonstruowali go w roku 1895 we Francji bracia Louis oraz August Lumière (patent z 13 lutego 1895).

Pierwsza publiczna projekcja filmu „Wyjście robotników z fabryki” miała miejsce 28 grudnia tego samego roku w paryskim Salonie Indyjskim Grand Cafe.

Koszykówka

Kraj: Kanada

Kontynent: Ameryka Północna

Epoka: Nowożytność/
współczesność

Za datę powstania koszykówki uznaje się 21 grudnia 1891 roku, kiedy to w Springfield w stanie Massachusetts nauczyciel wychowania fizycznego w YMCA James Naismith opracował grę zespołową, którą studenci college'u mogliby uprawiać zimą w sali gimnastycznej.

Liofilizacja

Lud: Inkowie

Kontynent: Ameryka

Poludniowa

Epoka: Średniowiecze

Suszenie zamrożonych substancji. W metodzie tej rozpuszczalnik jest usuwany w obniżonej temperaturze i pod zmniejszonym ciśnieniem. Umożliwia to suszenie produktów nieodpornych na ogrzewanie.

Maszyna parowa

Kraj: Europa

Kontynent: Szkocja

Epoka: Nowożytność

Za wynalazcę maszyny parowej uważa się Jamesa Watta, który w 1763 roku udoskonalił atmosferyczny silnik parowy zbudowany wcześniej przez Thomasa Newcomena.

Metalurgia

Miejsce: dzisiejsza Tanzania

Kontynent: Afryka

Epoka: Starożytność

Pierwsze wyroby metalurgiczne datowane są na 12 000 rok p.n.e., ale jako nauka metalurgia zaistniała dopiero w XV wieku.

Za pierwszy jej opis uznaje się niemieckie dzieło “De re metallica libri XII”, omawiające problematykę przerobu rud srebra, cyny i ołowiu.

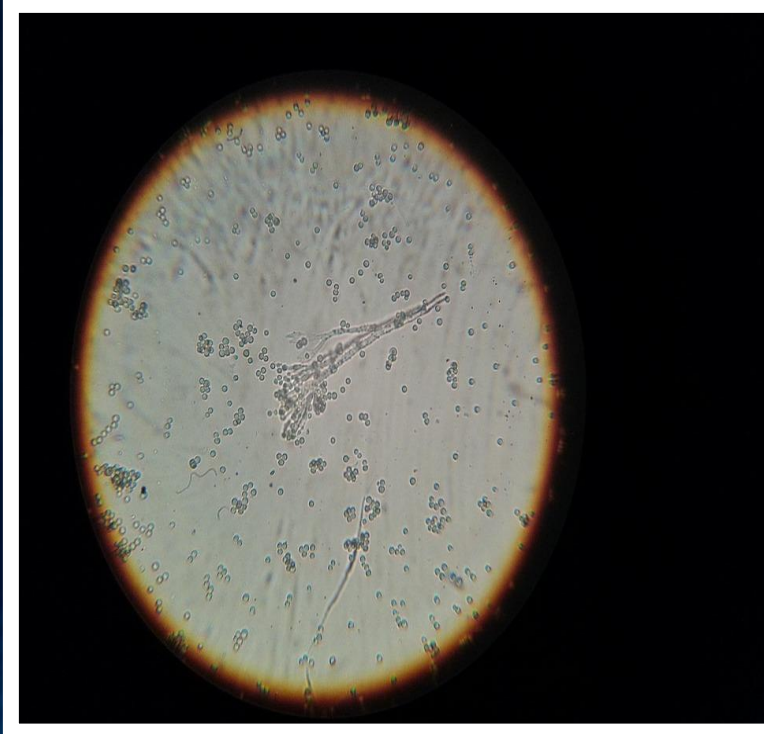
Mikroskop

Kraj: Niderlandy

Kontynent: Europa

Epoka: Nowożytność

Twórcami pierwszych mikroskopów optycznych są Holendrzy – Zachariasz i Hans Janssen, którzy w 1590 roku skonstruowali pierwsze takie urządzenie. Nie zyskało ono jednak uznania jako narzędzie badawcze ze względu na małą skalę powiększenia – jedynie dziesięć razy.

Narzędzia chirurgiczne

Lud: Arabowie

Kontynent: Azja

Epoka: Średniowiecze

Pierwsze naczynia chirurgiczne opisano w 1500-stronicowej ilustrowanej encyklopedii wydanej przez pochodzącego z Kordoby chirurga Abulcasisa. Przypisuje mu się wynalezienie m.in. strzykawki, kleszczy, nici chirurgicznej i piły do kości.

Okulary

Kraj: Włochy

Kontynent: Europa

Epoka: Średniowiecze

Dominikanin Alessandro della Spina swoje okulary wykonał we Florencji około roku 1286. Są jednak tacy, którzy autorstwo tego wynalazku przypisują Rogerowi Baconowi, Arabom lub Chińczykom.

Orkiestra wojskowa

Kraj: Turcja

Kontynent: Europa/Azja

Epoka: Średniowiecze

Wzmianki o pierwszych muzykujących wojach znaleźć można już w dokumentach z VIII wieku n.e. Prawdziwa orkiestra wojskowa pojawiła się jednak dopiero w XIII wieku w Otomańskiej Turcji.

Papirus

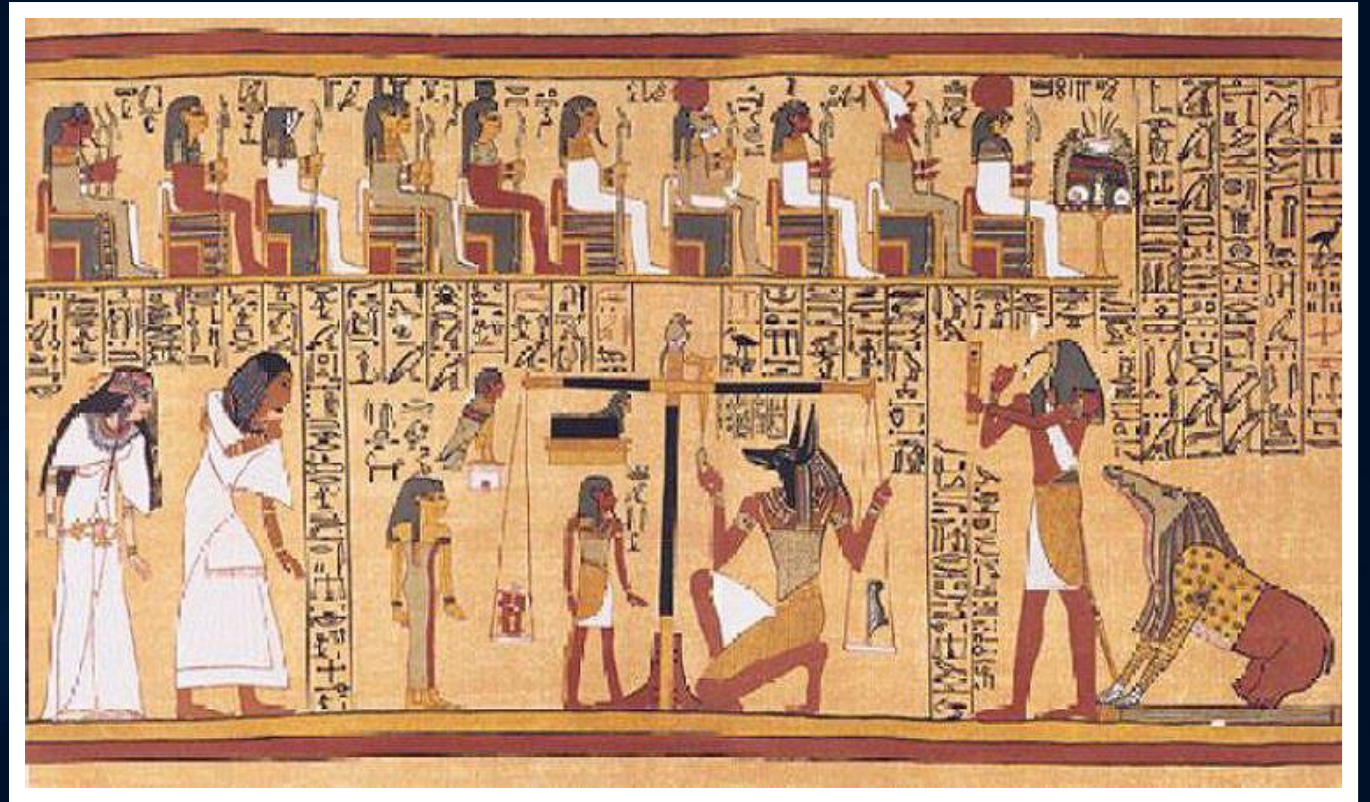
Kraj: Egipt

Kontynent: Afryka

Epoka: Starożytność

Był używany w Egipcie
od III tysiąclecia p.n.e.

Z cienkich, szerokich
włókien papirusu sklecano
arkusze, które prasowano i
suszą na słońcu, by potem
łączyć je w zwoje

Pendrive

Kraj: Izrael

Kontynent: Azja

Epoka: Współczesność

Pierwszą przenośną pamięć USB opracowała w 1999 roku izraelska firma M-Systems, w skład której wchodził konstruktorzy Amir Ban, Dov Moran i Oron Ogdan. Początkowo pojemność pendrive'ów była niewielka, dziś najpotężniejsza pamięć USB ma pojemność 4 TB

Proch

Kraj: Chiny

Kontynent: Azja

Epoka: Średniowiecze

Proch dymny wyszedł spod ręki wyznającego taoizm chińskiego chemika już w IX wieku, ale w Europie wynalazek upowszechnił się dopiero 4 wieki później. Proch używano początkowo jako materiał wybuchowy miotający oraz kruszący.

Samolot

Kraj: Stany Zjednoczone

Kontynent: Ameryka Północna

Epoka: Nowożytność/
Współczesność

Pierwszym samolotem
na świecie był Flyer I,
skonstruowany przez
Amerykanów Orvilla i Wilbura
Wright'a w 1903 roku.

Silnik tłokowy nie przyjął się
jednak jako dobre rozwiązanie,
więc jakiś czas później, Clement
Ader wzniósł się maszyną,
napędzaną parowo.

Stal

Miejsce: Afryka
Subsaharyjska
Kontynent: Afryka
Epoka: Starożytność

Oficjalnie jako pierwsi
wytwarzali ją do wyrobu
broni starożytni Spartanie.
Okazało się jednak, że ślady
stali, pochodzące ze
znacznie wcześniejszego
okresu, znaleziono na
terenach Afryki
Subsaharyjskiej.

Szachy

Kraj: Persja (Iran)

Kontynent: Azja

Epoka: Starożytność

Najwcześniejsze ślady potwierdzające istnienie szachów (w postaci zbliżonej do obecnej), pochodzą z Indii z połowy VI wieku, uważa się jednak, że wymyślone zostały znacznie wcześniej w starożytnej Persji (dzisiejszy Iran).

Sztuczne serce

Kraj: Argentyna

Kontynent: Ameryka

Południowa

Epoka: Współczesność

Prace nad sztucznymi elementami serca zaczęto już pod koniec I połowy XX wieku, ale pierwsze w całości sztuczne serce przeszczepił człowiekowi argentyński kardiolog Domingo Liotta w 1963 roku.

Tablica Mendelejewa

Kraj: Rosja

Kontynent: Europa/Azja

Epoka: Nowożytność

Rosyjski chemik Dimitrij Mendelejew podjął próbę ułożenia pierwiastków w tabeli, w oparciu o ich masy atomowe, dzieląc je na okresy (poziome) i grupy (pionowe). Tablicę opublikowano w 1869 roku.

																18																				
1																		2																		
1	H																	2	He																	
3	Li	4	Be													5	B	6	C	7	N	8	O	9	F	10	Ne									
3	Lit		Beryl													5	Bor	6	Węgiel	7	Azot	8	Tlen	9	Fluor	10	Neon									
3	11	Na	12	Mg	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Al	14	Si	15	P	16	S	17	Cl	18	Ar										
3	Sód	Magnez													Glin	Krzem	Fosfor		Siarka	Chlor				Argon												
4	19	K	20	Ca	21	Sc	22	Ti	23	V	24	Cr	25	Mn	26	Fe	27	Co	28	Ni	29	Cu	30	Zn	31	Ga	32	Ge	33	As	34	Se	35	Br	36	Kr
4	Potas	Wapń			Skand		Tytan		Wanad		Chrom		Mangan		Żelazo		Kobalt		Nikiel		Miedź		Cynk		Gal		German		Arsen		Selen		Brom		Krypton	
5	37	Rb	38	Sr	39	Y	40	Zr	41	Nb	42	Mo	43	Tc	44	Ru	45	Rh	46	Pd	47	Ag	48	Cd	49	In	50	Sn	51	Pb	52	Te	53	I	54	Xe
5	Rubid	Stront			Ittr		Cykon		Niob		Molibden		Technet		Ruten		Rod		Pallad		Srebro		Kadm		Ind		Cyna		Antymon		Tellur		Jod		Ksenon	
6	55	Cs	56	Ba	*	72	Hf	73	Ta	74	W	75	Re	76	Os	77	Ir	78	Pt	79	Au	80	Hg	81	Tl	82	Pb	83	Bi	84	Po	85	At	86	Rn	
6	Cez	Bar				Hafn		Tantal		Wolfram		Ren		Osm		Iryd		Platyna		Złoto		Rtęć		Tal		Ołów		Bismut		Polon		Astat		Radon		
7	87	Fr	88	Ra	**	104	Rf	105	Db	106	Sg	107	Bh	108	Hs	109	Mt	110	Uun	111	Uuu	112	Uub													
7	Frans	Rad				Rutherford		Dubn		Seaborg		Bohr		Has		Mettner																				
* Lantanowce		57	La	58	Ce	59	Pr	60	Nd	61	Pm	62	Sm	63	Eu	64	Gd	65	Tb	66	Dy	67	Ho	68	Er	69	Tm	70	Yb	71	Lu					
			Lantan		Cer		Prazeodym		Neodym		Promet		Samar		Europ		Gadolin		Terb		Dyspoz		Holm		Erb		Tul		Itterb		Lutet					
** Aktynowce		89	Ac	90	Th	91	Pa	92	U	93	Np	94	Pu	95	Am	96	Cm	97	Bk	98	Cf	99	Es	100	Fm	101	Md	102	No	103	Lr					
			Aktyń		Tor		Proaktyń		Uran		Neptun		Pluton		Ameryk		Kiur		Bekerel		Kaliforn		Einstein		Ferm		Mendelew		Nobel		Lorens					

metale

półmetale

niemetale

niemetale: gazy szlachetne

Tomograf komputerowy

Kraj: RPA

Kontynent: Afryka

Epoka: Współczesność

Po raz pierwszy *EMI scanner*
autorstwa
południowoafrykańskiego
fizyka Allana Cormacka użyto
w 1971 roku, w Szpitalu
Atkinsona Morley w Londynie
do diagnozowania nowotworu
mózgu. Za swój wynalazek
badacz otrzymał Nagrodę
Nobla
w 1979 roku.

Zero

Kraj: Indie

Kontynent: Azja

Epoka: Starożytność

Choć istniał już w starożytnym Egipcie, pierwszy raz symbolu 0 użyli matematycy hinduscy jako oznaczenie braku czegoś.

Co ciekawe, zero nie występuje w większości kalendarzy. Po roku 1 przed daną erą następuje rok pierwszy.

Źródła:

- <https://pl.wikipedia.org/>
- grafika Google

Dziękujemy za uwagę!

Zespół
Miejskiego Projektu
Szkoła Otwarta i Tolerancyjna